

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, המשך להכרזת שר הביטחון מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה (להלן – ההכרזה), להחלטות הממשלה שהתקבלו מעת לעת על הארכת ההכרזה ובכלל זה החלטת הממשלה מס' 1734 מיום 5 במאי 2024, שעניינה הארכת תוקפה של ההכרזה עד ליום כ"ב באייר התשפ"ד (30 במאי 2024), ובהמשך להחלטות וועדת החוץ והביטחון של הכנסת שאישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה האמורה ובכלל זה ההחלטה האחרונה מיום כ"ט בניסן התשפ"ד (7 במאי 2024) לאשר את הארכת ההכרזה עד ליום כ"ב באייר התשפ"ד (30 במאי 2024):

1. מכוח הסמכות לפי סעיף 9ג(א)(1) ו-6(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק), להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כך שתחול רק בשטח המסומן במפה והכולל את הישובים, כמפורט בנספח להחלטה זו, עד ליום כ"ד בסיוון התשפ"ד (30 ביוני 2024). לקראת תום המועד האמור ייבחן הצורך בהארכה נוספת.
2. לבקש את אישורה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להארכה האמורה לפי סעיף 9ג(א)(6) לחוק.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירת מחבלים ליישובי העוטף ושדרות. בעקבות מתקפה רצחנית זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9ג(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית.

הוראות סעיף 9ג(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור.

בהתאם להוראות סעיף 9ג(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה והחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023.

ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. וועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את הארכת ההכרזה מעת לעת. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בחודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024 ומאז התקבלו מעת לעת החלטות ממשלה נוספות בדבר הארכת ההכרזה בכל שטח המדינה, בהתבסס על חוות הדעת הביטחונית ולאור המשך הלחימה וההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל". בהחלטת הממשלה האחרונה בנושא (החלטה מס' 1734 מיום 5 במאי 2024) הוחלט על הארכה נוספת של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 30 במאי 2024. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה, כאשר בהחלטתה האחרונה מיום 7 במאי 2024 אישרה את ההארכה עד ליום 30 במאי 2024, מועד פקיעת החלטת הממשלה מס' 1734.

יצוין, כי במסגרת חוות הדעת הביטחונית שניתנו ערב ההארכות הקודמות ציינו גורמי הביטחון כי ניתן יהיה לבחון החלה דיפרנציאלית של ההכרזה, כך שתחול רק בדרום ובצפון המדינה, בכפוף להערכת מצב עדכנית לקראת מועד הפקיעה.

בהתאם לחוות דעת עדכנית של גורמי הביטחון, בזירה הדרומית עדיין קיים סיכון לירי תלול מסלול לעבר יישובי עוטף עזה ויישובים נוספים ובזירה הצפונית נמשך האיום על יישובי הצפון המתאפיין בירי תלול מסלול וכטב"מים. לפיכך, נדרש להאריך את תוקפה של ההכרזה אך ניתן בעת הזו לצמצם את תחולת ההכרזה כך שתחול רק בחלק משטח המדינה, באזורים המושפעים באופן רציף וישיר מירי תלול מסלול וכטב"מים מאזורי הלחימה, כדלקמן: בדרום המדינה – עוטף עזה, מערב לכיש ומערב הנגב; בצפון המדינה – אזור קו העימות, צפון הגולן, דרום הגולן וגליל עליון. זאת, בהתאם למסומן במפה המצורפת כנספח להחלטה זו ולרשימת היישובים המפורטת בנספח האמור.

לקראת מועד פקיעתה של ההחלטה, ייבחן הצורך בהארכתה בכפוף להערכת המצב העדכנית. יובהר, כי ככל שבמהלך תקופת ההארכה המוצעת, יחול שינוי נסיבות שיצדיק, בכפוף להערכת מצב ביטחונית עדכנית, הרחבה מיידית של תחולתה של ההכרזה, יפעל שר הביטחון בהתאם לסמכותו שבחוק ויכריז כאמור על החלת מצב מיוחד בעורף בשטחי מדינה נוספים שאינם כלולים בהחלטה זו. במקרה זה, ובהתאם לחוק, תובא ההכרזה לאישור הממשלה בהקדם האפשרי, ובהמשך גם לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

לפיכך, מוצע כי הממשלה תחליט כי יש להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, תוך צמצום תחולתה רק לשטחים בדרום הארץ ובצפונה, עד ליום 30 ביוני 2024 ותפנה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך קבלת אישורה מראש להארכה האמורה, לפי סעיף 9(א)(6) לחוק.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

מטבע הדברים שלהארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף יש השלכה כלכלית על המשק, אלא שיש קושי לאמוד אותה.

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

1734 מיום 5 במאי 2024

1688 מיום 14 באפריל 2024

1630 מיום 31 במרץ 2024

1462 מיום 27 בפברואר 2024

1374 מיום 4 בפברואר 2024

1257 מיום 14 בינואר 2024

1150 מיום 19 בדצמבר 2024

968 מיום 18 באוקטובר 2023

941 מיום 8 באוקטובר 2023

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת משפטית מצורפת

סיווגים

תחום פעולה עיקרי - 01 – חוץ ובטחון

מגיש: שר הביטחון

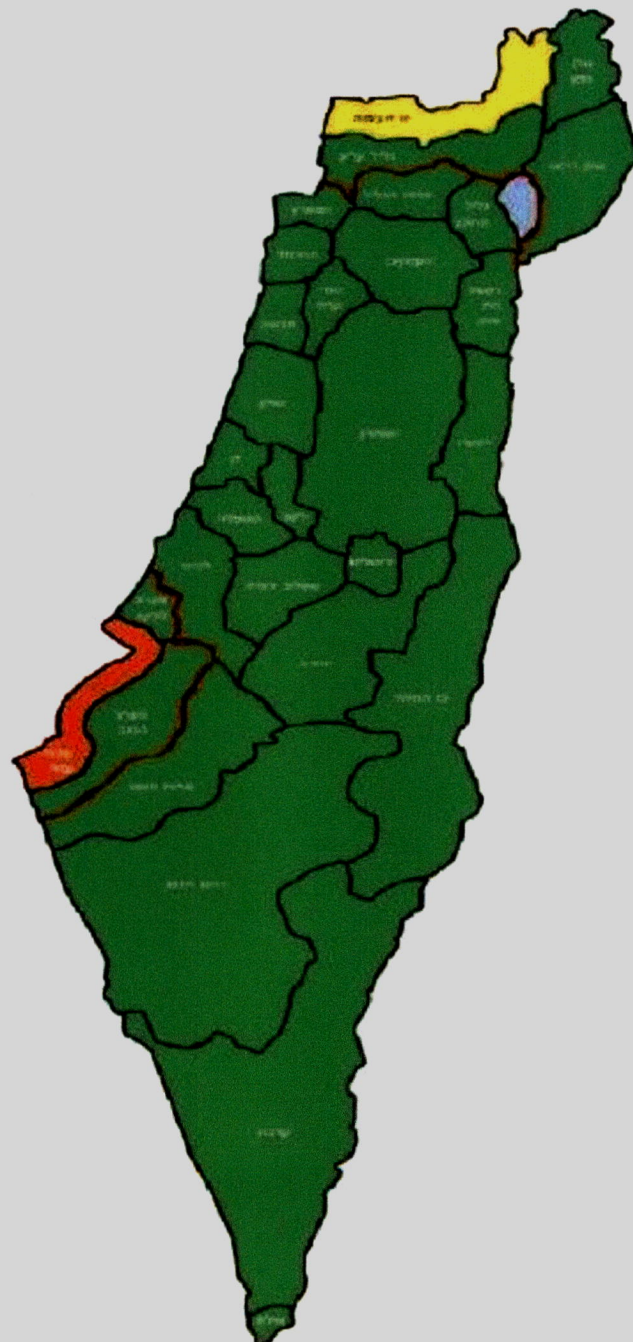
י"ח באייר התשפ"ד
26 במאי 2024

נספח – עזר מפתי ורשימת היישובים

חלק א': עזר מפתי "מצב מיוחד בעורף"

צפון הארץ - קו העימות; גולן צפון; גולן דרום וגליל עליון.

בדרום הארץ - עוטף עזה; מערב הנגב; מערב לכיש.

חלק ב': רשימת היישובים המצויים תחת הכרזת "מצב מיוחד בעורף"

רשויות מקומיות ויישובים	אזור
<p>בוקעתא, מג'דל שמש, מסעדה, עין קיניא</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז גולן – אודס, אורטל, אל רוס, מרום גולן, נווה אטי"ב, נמרוד, עין זיוון, קלע, שעל</p>	גולן צפון
<p>קצרין</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז גולן – אבני איתן, אלוני בשן, אלי-עד, אניעם, אפיק, בני יהודה, גבעת יואב, גשור, חד נס, חספין, יונתן, כנף, כפר חרוב, מבוא חמה, מיצר, מעלה גמלא, נאות גולן, נוב, נטור, קדמת צבי, קשת, רמות, רמת מגשימים</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז עמק הירדן – אלמגור, אשדות יעקב (איחוד), אשדות יעקב (מאוחד), האון, מסדה, מעגן, עין גב, שער הגולן, תל קציר</p>	גולן דרום
<p>גוש חלב (ג'ש), חורפיש, כפר ורדים, מטולה, מעיליא, מעלות תרשיחא, נהריה, ע'ג'ר, פסוטה, פקיעין, קרית שמונה, שלומי</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז הגליל העליון – ברעם, גונן, דן, דפנה, הגושרים, יפתח, יראון, כפר בלוס, כפר גלעדי, כפר סאלד, להבות הבשן, מלכיה, מנרה, מעיין ברוך, משגב עס, נאות מרדכי, סאסא, עמיר, צבעון, שדה נחמיה, שמיר, שניר</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מבואות החרמון – בית הלל, דישון, יובל, מרגליות, מרכז כ"ח, רמות נפתלי, שאר ישוב</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מטה אשר – אדמית, אילון, בן עמי, בצת, געתון, גשר הזיו, חניתה, יחיעם, כברי, כפר ראש הנקרה, לימן, מצובה, סער, עברון, ערב אל עראמשה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מעלה יוסף – אבירים, אבן מנחם, אלקוש, גורן, גרנות הגליל, הילה, זרעית, חוסן, יערה, מנות, מעונה, מתת, נווה זיו, נטועה, עבדון, עין יעקב, פקיעין החדשה, צוריאל, שומרה, שתולה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מרום הגליל – אביבים, דוב"ב, דלתון, כרם בן זמרה, עלמה, ריחאנייה</p>	קו העימות

<p>אבו סנאן, בית ג'אן, בענה, ג'דידה-מכר, ג'וליס, דיר אל-אסד, חצור הגלילית, טובא-זנגרייה, יאנוח-ג'ת, יסוד המעלה, כסרא-סמיע, ירכא, כפר יאסיף, כרמיאל, מג'ד אל כרום, מגדל תפן, מזרעה, נחף, סאג'ור, עכו, צפת, ראמה, ראש פינה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז הגליל העליון – איילת השחר, גדות, חולתה, כפר הנשיא, כרי דשא, מחניים, עמיעד, קדרים</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מבואות חרמון – אליפלט, אמנון, כורזים, כחל, כרכום, משמר הירדן, שדה אליעזר</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מטה אשר – אחיהוד, אפק, אשרת, בוסתן הגליל, בית העמק, יסעור, כליל, כפר מסריק, לוחמי הגטאות, נס עמים, נתיב השיירה, עין המפרץ, עמקה, רגבה, שבי ציון, שייח' דנון, שומרת</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מעלה יוסף – גיתה, לפידות</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז מרום הגליל – אור הגנוז, אמירים, ביריה, בר יוחאי, כדיתא, כפר שמאי, מירון, עין אל אסד, עמוקה, פרוד, שזור, שפר, כפר חושן-ספסופה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז משגב – בר לב, גילון, חלוץ, חרשים, טל-אל, כישור, כמאנה, כמון, לבון, מכמנים, פלך, צורית, תובל</p>	<p>גליל עליון</p>
<p>שדרות</p> <p>כל יישובי מוא"ז אשכול - אבשלום, אוהד, בארי, בני נצרים, דקל, חולית, יבול, ישע, יתד, כיסופים, כרם שלום, מבטחים, מגן, נווה, ניר יצחק, ניר עוז, נירים, סופה, עין הבשור, עין השלושה, עמיעוז, פרי גן, צוחר, רעים, שדי אברהם, שדה ניצן, שלומית, תלמי אליהו, תלמי יוסף</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז חוף אשקלון - גברעם, זיקים, יד מרדכי, כרמיה, נתיב העשרה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז שדות נגב - זמרת, כפר מימון, סעד, עלומים, שובה, שוקדה, תושיה, תקומה</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז שער הנגב - אור הנר, איבים, ארז, גבים, יכיני, כפר עזה, מפלסים, נחל עוז, ניר עם</p>	<p>עוטף עזה</p>
<p>אשקלון</p>	<p>מערב לכיש</p>

<p>חלק מיישובי מוא"ז חוף אשקלון - באר גנים, בית שקמה, ברכיה, בת הדר, גיא, הודיה, חלץ, כוכב מיכאל, כפר סילבר, מבקיעים, משען, ניצן א', ניצן ב', ניצנים, ניר ישראל, תלמי יפה</p>	
<p>אופקים, נתיבות</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז אשכול - אורים, גבולות, צאלים</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז בני שמעון - ברוש, תאשור, תדהר</p> <p>כל יישובי מוא"ז מרחבים - אשבול, בטחה, גילת, מבועים, מסלול, ניר משה, ניר עקיבא, פדויים, פטיש, פעמי תש"ז, קלחים, רנן, שבי דרום, שדה צבי, תלמי ביל"ו, תפרח, אשל הנשיא</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז שדות נגב - בית הגדי, גבעולים, זרועה, יושיביה, מעגלים, מלילות, שיבולים, שרשרת</p> <p>חלק מיישובי מוא"ז שער הנגב - ברור חיל, דורות, רוחמה</p>	<p>מערב הנגב</p>

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: י"ח באייר תשפ"ד
26 מאי 2024

הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת ממשלה בעניין הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

נושא ההחלטה:

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום 30 ביוני 2024.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירת מחבלים ליישובי העוטף ושדרות. בעקבות מתקפה רצחנית זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית. הוראות סעיף 9(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור. בהתאם להוראות סעיף 9(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת. ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה והחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023. ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. וועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את הארכת ההכרזה מעת לעת. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בחודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024 ומאז התקבלו מעת לעת החלטות ממשלה

נוספות בדבר הארכת ההכרזה בכל שטח המדינה, בהתבסס על חוות הדעת הביטחוניות ולאור המשך הלחימה וההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל". בהחלטת הממשלה האחרונה בנושא (החלטה מס' 1734 מיום 5 במאי 2024) הוחלט על הארכה נוספת של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 30 במאי 2024. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה, כאשר בהחלטתה האחרונה מיום 7 במאי 2024 אישרה את ההארכה עד ליום 30 במאי 2024, מועד פקיעת החלטת הממשלה מס' 1734.

יצוין, כי במסגרת חוות הדעת הביטחונית שניתנו ערב ההארכות הקודמות ציינו גורמי הביטחון כי ניתן יהיה לבחון החלה דיפרנציאלית של ההכרזה, כך שתחול רק בדרום ובצפון המדינה, בכפוף להערכת מצב עדכנית לקראת מועד הפקיעה.

בהתאם לחוות דעת עדכנית של גורמי הביטחון, בזירה הדרומית עדיין קיים סיכון לירי תלול מסלול לעבר יישובי עוטף עזה ויישובים נוספים ובזירה הצפונית נמשך האיום על יישובי הצפון המתאפיין בירי תלול מסלול וכטב"מים. לפיכך, נדרש להאריך את תוקפה של ההכרזה אך ניתן בעת הזו לצמצם את תחולת ההכרזה כך שתחול רק בחלק משטח המדינה, באזורים המושפעים באופן רציף וישיר מירי תלול מסלול וכטב"מים מאזורי הלחימה, כדלקמן: בדרום המדינה – עוטף עזה, מערב לכיש ומערב הנגב; בצפון המדינה – אזור קו העימות, צפון הגולן, דרום הגולן וגליל עליון. זאת, בהתאם למסומן במפה המצורפת כנספח להחלטה זו ולרשימת היישובים המפורטת כנספח האמור. לקראת מועד פקיעתה של ההחלטה, ייבחן הצורך בהארכתה בכפוף להערכת המצב העדכנית. יובהר, כי ככל שבמהלך תקופת ההארכה המוצעת, יחול שינוי נסיבות שיצדיק, בכפוף להערכת מצב ביטחונית עדכנית, הרחבה מיידית של תחולתה של ההכרזה, יפעל שר הביטחון בהתאם לסמכותו שבחוק ויכריז כאמור על החלת מצב מיוחד בעורף בשטחי מדינה נוספים שאינם כלולים בהחלטה זו. במקרה זה, ובהתאם לחוק, תובא ההכרזה לאישור הממשלה בהקדם האפשרי, ובהמשך גם לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

לפיכך, מוצע כי הממשלה תחליט כי יש להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, תוך צמצום תחולתה רק לשטחים בדרום הארץ ובצפונה, עד ליום 30 ביוני 2024 ותפנה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך קבלת אישורה מראש להארכה האמורה, לפי סעיף 9(א)(6) לחוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

לעמדת גורמי הביטחון המשך הלחימה הן ברצועת עזה והן בגבול הצפון, המשך הירי לעבר אוכלוסייה אזרחית והאיומים מזירות המעגל השני והשלישי, מחייבים לעת הזו את הארכת ההכרזה לפרק זמן נוסף של כחודש תוך צמצום תחולתה של ההכרזה רק לחלק משטח המדינה (צפון המדינה ודרומה), וזאת על מנת לאפשר לפיקוד העורף להמשיך ולתת הנחיות התגוננות לאוכלוסייה הנדרשות על מנת להגן על העורף, בדגש על הנחיות הנוגעות להגבלות על קיום התקהלויות ולקיום פעילות חינוכית. לאור האמור, אין לדעתנו מניעה משפטית בהארכת ההכרזה פעם נוספת, תוך צמצום תחולתה, לתקופה של כחודש.

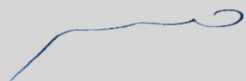
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח ההצעה תואם עם הגורמים הרלוונטיים בייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

בברכה,

פזית תדהר, עו"ד
סגנית היועמ"ש למערכת הביטחון